

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Архитектонски факултет

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата Бисерке Ч. Митровић

Одлуком Наставно-научног већа Факултета бр.01-428/2-6.2.од 18.04.2015. године, именовани смо за чланове Комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Бисерке Ч. Митровић под насловом

УНАПРЕЂЕЊЕ КОНЦЕПТА ПЛАНИРАЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ЈАВНИХ СЛУЖБИ У СРБИЈИ У СКЛАДУ СА ПРИНЦИПИМА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

После прегледа достављене Дисертације и других пратећих материјала и разговора са Кандидатом, Комисија је сачинила следећи

РЕФЕРАТ

1. УВОД

1.1. Хронологија одобравања и израде дисертације

Кандидаткиња је магистарску тезу одбранила 08.05.2003. године на Архитектонском факултету Универзитета у Београду и стекла звање магистра техничких наука у области архитектуре и урбанизма.

Мр Бисерка Митровић је јуна 2015. године поднела захтев Наставно-научном већу Архитектонског факултета Универзитета у Београду да јој се одобри израда докторске дисертације под називом **"Унапређење концепта урбанистичког планирања јавних служби у Србији у складу са принципима одрживог развоја"**. На основу члана 32. (с2) Самосталног члана Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр. 76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13 и 99/14) члана 38. Статута Архитектонског факултета у Београду (“Сл. билтен Факултета”, бр. 89/12-пречишћен текст и 98/14), и Одлуком Већа докторских студија Архитектонског факултета у Београду од 06. 07. 2015. године, Наставно научно веће Факултета је, на седници одржаној дана 13.07.2015. године, донело одлуку број 01-954/2-10.27. којом је образована Комисија за оцену испуњености услова кандидаткиње мр Бисерке Митровић, дипл. инж. арх. и теме докторске дисертације под насловом

"Унапређење концепта урбанистичког планирања јавних служби у Србији у складу са принципима одрживог развоја", у саставу:

- др Владан Ђокић, ментор
редовни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду
- др Марија Маруна, члан комисије
доцент Архитектонског факултета Универзитета у Београду
- др Сретен Вујовић, члан комисије
редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду

Комисија је у Реферату о подобности теме и кандидаткиње мр Бисерке Митровић, дипл.инж.арх. за израду докторске дисертације дефинисала кориговани наслов докторске дисертације: **„Унапређење концепта планирања просторног развоја јавних служби у србији у складу са принципима одрживог развоја“**, јер овакав наслов прецизније дефинише елементе који су дати у предложеној структури докторске дисертације.

На основу члана 32.(с2) Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању (“Сл. Гласник РС”, бр 44/10), а у вези са чланом 162. Статута Архитектонског факултета у Београду (“Сл. билтен АФ”, бр. 105/15 – пречишћен текст) и сагласности Већа научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду од 01. 12. 2015. године, одлука бр. 61206-5338/2-15, Наставно научно веће Факултета је, на седници одржаној 21. 12. 2015. године, донело одлуку број 01-2222/2-4.13. да се мр Бисерки Ч. Митровић, дипл. инж. арх., одобрава рад на теми докторске дисертације, под насловом **„Унапређење концепта планирања просторног развоја јавних служби у Србији у складу са принципима одрживог развоја“** и да се за ментора именује проф. др Владан Ђокић, редовни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду.

Завршену докторску дисертацију кандидаткиња, уз сагласност ментора, предаје на Веће докторских студија 11. 04. 2016. године.

На основу члана 32, (с2) Самосталног члана Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр. 76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14 и 45/15 – аутентично тумачење и 68/15) члана 38. Статута Архитектонског факултета у Београду (“Сл. билтен АФ”, бр. 105/15 – пречишћен текст), и Одлуке Већа докторских студија Факултета од 11. 04. 2016. године, Наставно-научно веће Факултета је, на седници одржаној дана 18. 04. 2015. године, донело одлуку број 01-428/2-6.2 да се образује Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидаткиње мр Бисерке Ч. Митровић под насловом **„Унапређење концепта планирања просторног развоја јавних служби у Србији у складу са принципима одрживог развоја“** у саставу:

- др Владан Ђокић, ментор
редовни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду
- др Марија Маруна, председник комисије
доцент Архитектонског факултета Универзитета у Београду
- др Сретен Вујовић, члан комисије
редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду.

1.2. Научна област дисертације

Докторска дисертација која је предмет овог реферата припада научном пољу техничко-технолошких наука, научној области *Архитектура и урбанизам*, и ужој научној области *Урбанизам и просторно планирање*, за које је Архитектонски факултет матичан. Ментор предметне дисертације је др Владан Токић, редовни професор у ужој научној области урбанизам и просторно планирање, Архитектонског факултета Универзитета у Београду.

Списак радова који квалификују проф. др Владана Токића за ментора докторске дисертације су:

1. G. Mickovski, V. Djokic, „Okružni ured za osiguranje radnika u Skopju arhitekta Drage Iblera, 1934,“ *Prostor*, Vol. 23, No. 1 (49), pp. 82-95, 2015. ISSN 1330-0652 (Print), ISSN 1333-9117 (Online).
2. P. Bojanić, V. Djokić, „La Philosophia Architettonica,“ *Rivista di estetica*, LabOnt, Rosenberg & Sellier Editori, Torino, Vol. 55, n. 1, pp. 81-88, 2015. ISBN: 9788878853744.
3. S. Marošan, D. Milićević, V. Djokić, M. Šoškić, „Value Framework for Evaluation of Land Banks/Funds,“ *Geodetski vestnik*, Vol. 58 (3), p.568-577, 2014. ISSN 0351-0271.
4. Z. Gospavić, J. Gučević, O. Vasović, V. Djokić, „Mortgage market in the Republic of Serbia: Present situation and prospects,“ *Geodetski vestnik*, Vol. 57 (1), pp.85-96, 2011. ISSN 0351-0271.
5. P. Bojanić, V. Djokić, „L'institution revolutionnaire“. О 'prevratu', nasilju in instituciji pri Gillesu Deleuzu,“ *Filozofski vestnik* 1, pp. 223-234, 2011. ISSN 0353-4510.

1.3. Биографски подаци о кандидату

Мр Бисерка Митровић рођена је 04. 07.1963. године у Београду, где је завршила и основну школу, гимназију и средњу музичку школу. Дипломирала је на Архитектонском факултету Универзитета у Београду 1990. године, са просечном оценом 8.27 у току студија и оценом 10 на дипломском испиту. Завршила је последипломске студије на Архитектонском факултету Универзитета у Београду - курс: „Урбанистичко и просторно планирање и урбанистичко пројектовање“, са просечном оценом 9.9 и магистрирала 2003.год., стекавши звање магистра техничких наука у области архитектуре и урбанизма. Добитник је више награда и признања за успех током школовања.

Професионално искуство кандидаткиња је стицала у ДД "Инвест-Биро", као урбаниста-сарадник (1991/1992.), у Заводу за урбанизам и комуналну делатност Србије као самостални урбаниста-планер (1992/1993.), где је касније обављала допунски рад у периоду од 1993/1994. Кандидаткиња је 1992. године положила стручни испит у области урбанизма. Активно се служи енглеским језиком, а поседује пасивно знање шпанског језика.

Од 1993.год. до данас је у континуитету запослена на Архитектонском факултету Универзитета у Београду, радећи у настави на преко 25 предмета, и то у својству асистента-приправника на Катедри за урбанизам и просторно планирање (1993/1999.), у

својству стручног сарадника на истој Катедри (1999/2003.), потом као асистент на Департману за урбанизам и просторно планирање (2003/2011.). 2011. године изабрана је у звање доцента на Департману за урбанизам и просторно планирање и од тада руководи теоријским и изборним предметима и студијама на основним и мастер студијским програмима. Ментор је и члан менторске комисије мастер и дипломским радовима на Архитектонском факултету, од којих су неки награђени. У периоду од 2006/2011. радила је као предавач на предмету „Регулатива“, а од 2011. као доцент на Департману за архитектонске технологије Архитектонског факултета. Истовремено, кандидатиња је у периоду од 2009-2012. радила као гостујући предавач, а потом као гостујући наставник (2011-13.) на Грађевинско-архитектонском факултету Универзитета у Нишу.

Мр Бисерка Митровић је стекла међународно искуство у наставном раду на Facoltà di Architettura di Alghero, Sardinia, Италија (2007.) и кроз Southern Serbia Municipality Improvement and Recovery Programme – Municipal Training Programme, у организацији Halifax Consulting и United Nations Development Programme (UNDP) (2002.).

Поред рада у настави, мр Бисерка Митровић је посвећена научно-истраживачком раду, учествујући на 5 националних и једном међународном научно-истраживачком пројекту. Аутор је преко 45 радова, објављених у часописима, монографским публикацијама и зборницима националних и међународних скупова. У научно истраживачком раду, којим тежи да повеже обимно професионално искуство у пракси просторног и урбанистичког планирања и урбанистичког пројектовања са теоријским истраживањима, усмерена је на области методологије просторног и урбанистичког планирања, планирања развоја јавних служби, регулативе урбанистичког и просторног планирања, планирања у заштићеним природним подручјима и регенерације неформалних насеља.

Кандидаткиња је у току свог професионалног ангажмана као аутор експертиза, руководилац тимова, одговорни планер или одговорни урбаниста радила на: 19 усвојених просторних планова, 35 усвојених урбанистичких планова, 5 усвојених урбанистичких пројеката, 18 других усвојених урбанистичких докумената, 3 идејна пројекта. За остварене резултате добила је више награда на међународним изложбама: 1 специјално признање у категорији просторних планова, 1 награду у категорији просторних планова, 7 награда у категорији урбанистичких планова, 1 награду у категорији урбанистичких пројеката и 1 награду у категорији истраживања и студија. Поред тога, кандидаткиња има 7 учешћа на међународним изложбама у категорији просторних планова, 12 учешћа на међународној изложби у категорији урбанистичких планова и 3 учешћа на међународној изложби у категорији урбанистичких пројеката.

У оквиру других јавних ангажовања, кандидаткиња је стекла међународна и национална стручна искуства, као национални консултант у оквиру LEAP – Local Environmental Action Plan for Municipality of Topola, и као члан Комисија за планове, именована од стране надлежног Министарства: од 2004. до данас је члан Комисија за стручну контролу генералних планова и планова генералне регулације у општинама и градовима (Пожаревац, Обреновац, Краљево и др.), члан Комисија за стручну контролу просторних планова (републичка Комисија), члан стручне групе за процену спроведених процедура надлежног Министарства и др.

Кандидаткиња је члан Удружење урбаниста Србије (УУС) од 1996., Асоцијације просторних планера Србије (АППС) од 2005., Инжињерске коморе Србије (ИКС) – секција урбаниста од 2003. и секције планера од 2006. године. Поседује лиценце одговорног урбанисте (од 2003.) и одговорног планера (од 2006.).

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Садржај дисертације

Докторска дисертација кандидаткиње мр Бисерке Митровић изложена је на 200 странице. У делу који претходи нумерисаном делу рада дати су: насловне стране на српском и енглеском језику, стране са подацима о ментору и члановима комисије, резиме на српском и енглеском језику, садржај, списак слика и табела који су дати на 12 страна. Рад укључује 8 слика и 8 табела. Основни текст дисертације дат је на 161 страни. Иза основног текста следи списак коришћене литературе и извора, дато на 13 страна, биографија кандидата, а потом изјава о ауторству, изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјава о коришћењу. Докторска дисертација има шест поглавља: Увод, Теоријски и концептуални оквир истраживања о планирању просторног развоја јавних служби, Анализа аспеката од утицаја на планирање просторног развоја јавних служби, Анализа праксе планирања јавних служби, Могућности унапређења концепта планирања просторног развоја јавних служби у Србији на принципима одрживог развоја и на крају Закључна разматрања и могућности даљег истраживања, прегледно систематизованих у следећем садржају:

САДРЖАЈ

1. Увод

1.1. Образложење избора теме

1.2. Предмет и обухват истраживања

1.2.1. Дефинисање кључних појмова

1.3. Концептуални оквир и циљеви истраживања

1.4. Истраживачке хипотезе

1.5. Методолошки приступ и методе истраживања

1.6. Научна оправданост дисертације, актуелност теме, очекивани резултати и примена резултата истраживања

2. Теоријски и концептуални оквир истраживања о планирању јавних служби

2.1. Концепт социјалне одрживости и одрживе заједнице

2.2. Контекст социјалних права, социјалне једнакости и социјалне кохезије

2.3. Други релевантни приступи планирању просторног развоја јавних служби

3. Анализа аспеката од утицаја на планирање просторног развоја јавних служби

3.1. Утицај вредносног оквира на планирање јавних служби

3.2. Економски контекст и његов утицај на планирање јавних служби у Србији

3.3. Демографски аспект у релацији према планирању јавних служби

3.3.1. Индикатори од значаја за планирање јавних служби

3.4. Просторни аспект у релацији према планирању јавних служби

- 3.4.1. Индикатори од значаја за планирање јавних служби
- 4. Анализа праксе планирања јавних служби**
  - 4.1. Политике развоја у Европској унији и свету значајне за планирање јавних служби
  - 4.2. Пракса планирања просторног развоја јавних служби у Србији
    - 4.2.1. Утицај транзиционих промена у Србији на планирање и развој јавних служби
    - 4.2.2. Систем урбанистичког/просторног планирања у Србији
      - 4.2.2.1. Законодавство и институције
      - 4.2.2.2. Просторни и урбанистички планови
    - 4.2.3. Систем планирања просторног развоја јавних служби у Србији
- 5. Могућности унапређења концепта планирања просторног развоја јавних служби у Србији**
  - 5.1. Промене у концепту планирања
  - 5.2. Промене у процесу планирања и институционалне промене
  - 5.3. Могући начини примене у формалном систему планирања у Србији - студија случаја
- 6. Закључна разматрања и могућности даљег истраживања**
  - 6.1. Сумарна дискусија истраживања
  - 6.2. Закључци по постављени хипотезама
  - 6.3. Остварени резултати и правци даљих истраживања

Литература и извори

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

Уводно поглавље чине: образложење теме, предмет и обухват истраживања, уз дефинисање појмова. Истиче се појам, садржај и значај јавних служби за развој урбане заједнице у одговарајућем домаћем и међународном контексту, односно у односу на законски оквир и разумевање у оквиру урбанистичког/просторног планирања. У наставку су дефинисани концептуални оквир и постављене основне хипотезе и циљеви истраживања из којих проистичу очекивани резултати истраживања. Поглавље се завршава излагањем методолошког приступа и научне оправданости, очекиваним резултатима и применом резултата истраживања.

Друго поглавље представља теоријску и концептуалну поставку истраживања, односно платформу знања релевантну за планирање просторног развоја јавних служби. Као кључни домен дефинисан је концепт социјалног одрживог развоја и одрживе заједнице, као и општи оквир социјалних права и државе благостања, који представља

како фундамент европских вредности тако и савремено полазиште изражено кроз концепт социјалне кохезије. Полазишта дефинисана међународним и ратификованим документима од стране агенција Уједињених нација и Европске уније узети су као референтна база глобалних и европских циљева и политика у домену одрживог социјалног развоја и развоја јавних служби. У наставку се успоставља специфичан карактер односа јавних служби и других битних утицајних чинилаца: традиционални и нове обрасци планирања, основне карактеристике тржишне економије и економије јавног сектора. На крају поглавља се сумирају резултати кроз компаративну и критичку анализа претходног, чија је сврха провера применљивости и адаптабилности датог теоријског оквира у савременом српском контексту.

Треће поглавље се бави анализом аспеката од утицаја на планирање просторног развоја јавних служби. Као значајни утицајни аспекти анализирани су: вредносни и економски контекст и демографски и просторни аспект. Приказана је дискусија о глобалној вредносној условљености обликовања и развоја јавног сектора, па тако и обликовања јавних служби, док је су економски, политички и демографски контекст посматрани кроз национални оквир. Анализа просторног аспекта посматрана је кроз локалне специфичности, ограничења и предности.

Четврто поглавље приказује анализу праксе планирања јавних служби, кроз приказ глобалних опредељења и политика у Европској унији и у свету. У наставку, анализа је усмерена на приказ релевантних карактеристика планирања просторног развоја јавних служби у Србији. У сфери општих утицаја на промене у домену јавног сектора анализирани су политичке, економске и социјалне транзиционе промене у Србији, систем урбанистичког и просторног планирања уз анализу институција, законодавства и система планова, као систем планирања јавних служби у Србији. Сумарна критичка анализа праксе планирања јавних служби дата је на крају поглавља.

Пето поглавље бави се могућностима унапређења концепта планирања просторног развоја јавних служби у Србији, кроз дискусију о могућим променама у концепту и процесу планирања, институционалним променама и методолошким импликацијама предложених промена. Следећи формулисани хипотезе и циљеве дате на почетку истраживања, код формулације предлога релевантних промена у сфери планирања просторног развоја јавних служби пошло се од услова интегративног приступа који треба да буде примењен по хоризонталу – усклађујући и повезујући различите секторе и утицајне аспекте, као и по вертикали – дајући оквир везан за различите нивое планирања, од генералног вредносног полажишта, преко дефинисања политика развоја, до оперативног нивоа и избора критеријума и индикатора као методолошког инструментарија. На крају поглавља, изложени су могући начини примене изложених промена у формалном систему планирања у Србији, а дате студије случаја представљају у исто време резултат истраживања, као и потврђени модел у пракси планирања у Србији.

Шесто поглавље обухвата закључна разматрања која приказују сумарну дискусију истраживања пратећи основну структуру рада, преглед закључака по постављеним хипотезама и циљевима дефинисаним на почетку истраживања, као и остварене резултате. Они укључују опис доприноса плану теоријског разматрања и доприноса пракси урбанистичког и просторног планирања у Србији, односно излагање научног и друштвеног доприноса истраживања. На крају су дати могући правци даљих истраживања.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Савременост докторске дисертације мр Бисерке Митровић огледа се у одабиру актуелне и на овакав начин мало истражене теме у Србији. Такође, савременост теме се потврђује неопходношћу утемељивања нових образаца планирања просторног развоја јавних служби у Србији, као значајног корпуса у сфери урбанистичког и просторног планирања, будући да постојећи обрасци планирања јавних служби, наслеђени из претходног друштвеног контекста не функционишу а нови, прилагођени актуелним српским околностима нису успостављени.

Формулисање проблема и предмета истраживања смештени су у контекст савремених дискусија и сазнања у светској стручној литератури на пољу одрживих људских насеља, одрживог социјалног развоја и развоја јавних служби, потом и у контекст социјалних права, као универзалних и потврђених премиса савременог демократског друштва. У оперативном делу дисертације наглашене су актуелне релевантне политике и праксе планирања јавних служби у свету и у Србији, што додатно доприноси савременисти истраживања.

Дисертација је добро конципирана и структурирана, тако да су изабране научне методе истраживања омогућиле проверу истраживачких хипотеза, остваривање циљева и добијање релевантних резултата.

Оригиналност дисертације се огледа у чињеници да се досадашња научна истраживања у Србији нису на опсежан начин бавила релацијом јавних служби и дискутованих теоријских концепата, нити њиховом релацијом ка изабраним утицајним аспектима. Овакав приступ омогућио је интегрално сагледавање улоге, значаја и позиције јавних служби, како у савременом светском и европском контексту, тако и у Србији. Имајући у виду да су ови аспекти у истраживањима до сада најчешће посматрани изоловано или нису били укључивани у разумевање и истраживање везано за планирање просторног развоја јавних служби, истиче се важност размене знања између наведених аспеката за развој и унапређење теорије и праксе у урбанистичком и просторном планирању.

Истраживање нуди нове оригиналне налазе за проширивање постојећих и увођење нових теоријских, методолошких и практичних знања, као и нових инструмената и принципа применљивих у пракси планирања просторног развоја јавних служби у Србији.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Кандидаткиња је у оквиру докторске дисертације користила обимну литературу и изворе из области одрживог развоја насеља, одрживог социјалног развоја, социологије и социјалних права, економије јавног сектора, потом из области демографских студија и урбанистичких/планерских студија Србије. Избор, обим и квалитет библиографских јединица указује на то да је кандидаткиња упозната са кључним теоријским расправама и резултатима, као и са релевантним примерима у области коју истражује, као и да на одговарајући начин користи изворе за аргументацију својих ставова.

Као најзначајнији извори коришћени у истраживању издвајају се:

- Andrusz G. et al (ed.) (1996): Cities after socialism – urban and regional change and conflict in post-socialist societies, Oxford :Blackwell Publishing
- Bell, S. & Morse (2003): Measuring sustainability – learning by doing, London: Earthscan Publications Ltd
- Berke, P. (2002): Does Sustainable Development Offer a New Direction for Planning? Challenges for the Twenty-First Century, Journal of Planning Literature 17, SAGE
- Brandon, P. S. (2005). Evaluating sustainable development in the built environment. Oxford: Blackwell.
- Briassoulis, H. (2001). Sustainable development and its indicators: through a (planner's) glass darkly. Journal of Environmental Planning and Management, 44(3), 409-427.
- Campbell, S. Fainstein, S. (ed) (2005): Readings in Planning Theory, Oxford: Blackwell Publishing
- Conyers, D. (1985): Rural Regional Planning: Towards an Operational Theory, Oxford: Pergamon Press
- Davidson K., Arman M. (2014). Planning for sustainability: an assessment of recent metropolitan planning strategies and urban policy in Australia, pp 296-306
- Đokić, V. i Nikezić, Z. (2007) Political Circumstances as a Risk Factor In Urban Development of the City. Spatium (15-16), pp. 16-20.
- Fainstein, S. (2010) The Just City. Ithaca and London: Cornell University Press
- Faludi A. (1973): A Reader in Planning Theory, Oxford: Pergamon Press
- Faludi, A. (2006, 2008). Territorial Cohesion under the Looking Glass: Synthesis Paper about the History of the Concept and Policy Background to Territorial Cohesion, From European spatial development to territorial cohesion policy, Regional Studies, 40(6), pp 667–678.
- Fine, B (2014): The Continuing Enigmas of Social Policy, Working Paper 2014-10, UN, Geneva: UN Research Institute for Social Development (UNRISD), retrieved from [http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/httpNetITFramePDF?ReadForm&parentunid=30B153EE73F52ABFC1257D0200420A61&parentdoctype=paper&netitpath=80256B3C005BCCF9/\(httpAuxPages\)/30B153EE73F52ABFC1257D0200420A61/\\$file/Fine.pdf](http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/httpNetITFramePDF?ReadForm&parentunid=30B153EE73F52ABFC1257D0200420A61&parentdoctype=paper&netitpath=80256B3C005BCCF9/(httpAuxPages)/30B153EE73F52ABFC1257D0200420A61/$file/Fine.pdf)
- Kazepov, Y. (ed.) (2005); Cities of Europe - changing contexts, local arrangements, and challenge to urban cohesion, Blackwell Publishing, UK
- Li-Yin Shen a, J. J. (2011). The application of urban sustainability indicators - A comparison between various practices, Habitat International 35. pp17-29.
- Lucas K. et al (2004): Environment and Social Justice: Rapid Research and Evidence Review, Final report, IESR, CfSD, London: Policy Studies Institute, University of Westminster <http://www.psi.org.uk/sdrm/SDRN%20environment%20and%20social%20justice%20report%20-%20revised.pdf>
- Ravnić, A. (1996) Socijalna država i država blagostanja, Zagreb, Rev., soc. polit., god. III, br. 3-4, pp 239-250.
- Vujošević M. and Nedović-Budić Z. (2006): Planning and societal context – The case of Belgrade, Serbia, in Tsenkova S., Nedović-Budić Z. (eds.): The Urban Mosaic of Post-Socialist Europe. New York: Space, Institutions and Policy
- Вујовић С., Петровић М. (2005): Урбана социологија, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
- Вујошевић, М. (1998): Усклађивање социоекономских и еколошко - просторних аспеката у генералном урбанистичком планирању-општински приступ и методологија, у: Вујошевић, М.

- (ур.) (1996): Социоекономски и еколошко - просторни аспекти у генералном урбанистичком планирању, Београд : Урбанистички завод
- Вујошевић, М. (2003): Планирање у постсоцијалистичкој политичкој и економској транзицији, Београд : ИАУС
  - Гиденс, А. (2005): Социологија, Београд: Економски факултет.
  - Мирков, А. (2012): Социјална одрживост града: анализа концепта, Београд: Социологија, Вол. LIV, № 1, пп 55-70. <http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0038-0318/2012/0038-03181201055M.pdf>
  - Петовар, К. (2003): Наши градови између државе и грађанина, Београд: Географски факултет Универзитета у Београду
  - Петовар, К., Вујошевић, М. (1998): Развијеност јавних служби као индикатор квалитета живљења становништва Србије, у: Група аутора: Коришење ресурса, одрживи развој и уређење простора 3, Београд: ИАУС
  - Петровић, М. (2009) Трансформација градова : ка деполитизацији урбаног питања. Београд: Институт за социолошка истраживања Филозофског факултета
  - Стиглиц, Ц. (2004): Економија јавног сектора, Београд: Економски факултет
  - European Commission (2015): Services of general economic interest (public services), retrieved feb 13, 2016. From http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/public_services_en.html
  - UN, Sustainable Development Knowledge Platform (2015). Transforming Our World: The 2030. Agenda For Sustainable Development. Retrieved from http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

Општи теоријско-методолошки приступ одговара комплексној природи теме докторске дисертације, односно трансдисциплинарном карактеру истраживања релација између планирања просторног развоја јавних служби као сегмента јавног сектора, теорије и принципа одрживог развоја, социјалних права и економије јавног сектора са једне стране, на које се надовезује утврђивање значаја економског, просторног и демографског аспекта за планирање јавних служби. У складу са наведеним, у раду је адекватно примењена комбинација различитих научних метода анализе (критичка анализа, просторна анализа, анализа података, анализа садржаја, компаративна анализа, анализа применљивости), као и систематизација и класификација прикупљених података.

Почетна, нулта фаза истраживања, односила се на прелиминарни преглед примарних и секундарних извора, уз њихову систематизацију, класификацију и прелиминарну обраду у односу на препознате теме, проблеме и дефинисане циљеве истраживања.

Први део истраживања подразумева истраживања у циљу дефинисања кључних појмова у вези са предметом истраживања, као и дефиницију метода, исхода и обухвата истраживања.

Други део истраживања се ослања на доступан публикован научни и стручни материјал у коме се се пре свега разматрају различити теоријски оквири подршке и унапређења концепта и методологије планирања јавних служби: концепт социјалне одрживости и одрживе заједнице, концепт одрживог урбанистичког и просторног планирања, контекст социјалне једнакости и социјалне кохезије и основе поставке

економије јавног сектора у оквиру тржишне економије. На основу тога следе импликације теоријског оквира на планирање јавних служби. Од метода истраживања користи се метода анализе садржаја и критичка анализа библиографских извора која води до издвајања основних поставки теоријских концепата, а након тога метода научне анализе подразумева анализу теоријских текстова.

Трећи део се односи на анализу аспеката и чинилаца од утицаја на планирање јавних служби и то: економски контекст, демографски аспект, просторни аспект, као и њихову релацију према планирању јавних служби. Стога се као научне методе у првој фази овог дела издвајају класификација и систематизација базе знања, а потом компаративна анализа, анализа садржаја. У последњем подпоглављу овог дела везаном за просторни аспект планирања јавних служби посебно се издваја просторна анализа.

Четврта целина односи се на компаративну анализу студија случаја планирања јавних служби у европским земљама и свету, односно на компаративну анализу система планирања и планерске праксе у Србији. Резултат сучељавања ових целина указује на могућности унапређења домаће праксе засноване на искуствима других земаља где се модел планирања просторног развоја јавних служби померио од традиционалог ка одрживом, праведном и уједначеном.

Пета целина представља научно објашњење и синтезу претходног истраживања кроз успостављање образаца корелације посматраних аспеката и чинилаца, са сврхом дефинисања хипотетичког модела планирања просторног развоја јавних служби који обједињује вредности одрживог развоја, начела социјалних права, једнакости и правичности и тржишних односа. Завршницу – синтезу истраживања представља подцелина која се односи на дефинисање могућности операционализације истраживања, методолошке импликације и избор критеријума и индикатора за урбанистичко планирање јавних служби. Осим методе синтезе, у овом делу коришћена је метода анализе применљивости, са циљем да се установе могућности имплементације предложеног хипотетичког модела, као и да се провере постављене хипотезе и научни циљеви.

3.4. Применљивост остварених резултата

Применљивост докторске дисертације кандидаткиње утемељена је у потреби за измењеним моделом планирања просторног развоја јавних служби, који је у стању да синтетизује релевантне захтеве у кохерентну целину, као и у потреби за редефинисаним методолошким инструментима у овом домену. Практична примена резултата односи се на: а) операционализацију принципа одрживости на примеру планирања јавних служби у Србији, б) допринос унапређењу методологије урбанистичког и просторног планирања у Србији у контексту принципа одрживости, остваривања грађанских права и транзиционих промена; в) дефинисање сета принципа и поступака релевантних за унапређење процеса планирања јавних служби у Србији на одржив начин, и г) дефинисање начина примене у формалном систему планирања у Србији, формирањем модела истраживања и планирања јавних служби.

Значајно је поменути чињеницу да су овим истраживањем предложени методолошки инструменти који могу бити корисни на свим нивоима планирања, као и да би примењени резултати истраживања дали ефекте у погледу боље интегрисаности различитих сектора укључених у процес урбанистичког и просторног планирања у Србији. Истраживање има примену и у информисању научне и стручне јавности о најновијим знањима и приступима у области одрживог планирања просторног развоја

јавних служби у свету и Европи, а у нашој средини до сада нису били довољно истражени. Значајно је истаћи да је резултате истраживања могуће применити или интегрално или парцијално, што указује на њихову флексибилност и применљивост.

Истраживање је поред доприноса теоријском истраживању кључне области, пре свега значајно збо могућности директне примене у процесу израде урбанистичких и просторних планова, што је и у предпоследњем поглављу дисертације и доказано. Поред тога, значајна могућност примене лежи у примени у току наставног процеса, кроз различите програме везане за област планирања простора.

3.5. Оцена достигнутих способности кандидата за самостални научни рад

Докторска дисертација указује да кандидаткиња влада истраживачим методама и теоријским знањима из области урбанистичког и просторног планирања. У дисертацији су уочене способности кандидата да препозна и издвоји актуелни проблем, циљеве и претпоставке истраживања, да у односу на њега дефинише, систематизује и примени теоријске поставке, као и да у односу на њих одреди одговарајући истраживачки контекст и одабере адекватне истраживачке методе. У теоријској елаборацији посебно су препознате способности кандидаткиње да успоставља продуктивне релације теоријских поставки из области друштвених наука и усмерава их ка извођењу закључака.

Кандидаткиња је такође овладала вештинама употребе различитих научних метода истраживања у поменутих теоријским областима релевантним за ужу научну област урбанизма, почев од критичке теоријске анализе, анализе садржаја извора, анализе студије случаја, формирања модела, и коначно до синтезе и интерпретације резултата истраживања.

Комисија је на основу увида у целокупан рад изложен у докторској дисертацији, као и на основу претходне научне компетенције научно-истраживачких резултата уверена да кандидаткиња мр Бисерка Митровић поседује неопходна знања и способности за успешан самостални научни рад и да ће на тај начин доприносити развоју савремене теорије и праксе у области урбанизма.

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

Комисија сматра да докторска дисертација кандидаткиње мр Бисерке Митровић доприноси развоју уже научне области урбанизам и просторно планирање.

Основни научни доприноси који су остварени у дисертацији и који представљају допринос унапређењу научних знања односе се на неколико остварених резултата истраживања. Први научни резултат представља уређен одабир, преглед и компаративна критичка анализа различитих теоријских и концептуалних знања и приступа за специфичан проблем, предмет и успостављени оригиналан концептуални оквир истраживања планирања просторног развоја јавних служби у области одрживог развоја људских насеља и одрживог социјалног развоја, као и у сфери социјалних права у контексту тржишне економије и економије јавног сектора. Други важан научни допринос и резултат истраживања огледа се у прегледу, анализи и критичкој оцени

результата спроведених истраживања актуелних европских и светских политика одрживог развоја и развоја јавних служби, са једне стране, и упоредне анализе релевантних аспеката значајних за планирање јавних служби - економског, демографског и просторног аспекта, са друге стране. Увођењем поменутих тема и области у сферу планирања јавних служби отворено је широко поље могућности решавања савремених проблема планерске праксе.

Најважнији научни резултат истраживања представља формирање научно засноване методологије и верификованог модела планирања просторног развоја јавних служби чија примена је већ потврђена у пракси урбанистичког и просторног планирања. Научни допринос овако постављене методологије је преваходно у њеној актуелности са аспекта дијалога истраживања и праксе, те интегрисања теоријског и примењеног знања.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

Докторском дисертацијом кандидаткиње мр Бисерке Митровић проширују се постојећа научна упоришта и врши надградња постојећих, претежно традиционалних знања и вредности о планирању просторног развоја јавних служби у Србији. Дати концепт истраживања на оригиналан и успешан начин успоставља релације и повезује савремене теорије у сфери одрживог развоја и друштвених наука са облашћу планирања јавних служби, проверавајући могућности имплементације теоријских знања кроз платформу светских и европских концепата и политика, као кроз актуелну планерску праксу, законодавство и процедуре у Србији. У наставку изложено, на први поглед екстензивно истраживање одабраних концепата и аспеката, даје неопходну потку ради успостављања интегративног корпуса за планирање просторног развоја јавних служби које је неопходан предуслов за имплементацију планских одлука у овом домену и омогућава уважавање локалних специфичности подручја за које се планира. На тај начин се допуњује и унапређује постојећи теоријски и практични модел планирања јавних служби, који је углавном заснован на суженој теоретској основи и секторски детерминисан.

Пажње вредан допринос истраживања је везан за просторни аспект истраживања, који је, како у теорији тако и у пракси, често у ширим размерама, а готово увек у српском контексту изразито занемарен. Издвајајући просторни аспект планирања јавних служби, истраживање истиче позитивне ефекте по развој мреже насеља и укупан територијални развој.

Начин на који је спроведено истраживање, добијени резултати и изведени закључци, могу допринети сличним будућим истраживањима, коришћењем предочене методологије која прати савремени вишедимензионални приступ у изучавању комплексних тема, као што је ова о планирању просторног развоја јавних служби.

4.3. Верификација научних доприноса

Категорија **M22**:

1. **Mitrović B, Antonić B**, Possibilities of the EcoTown Concept Application: the Principles and Guidelines for the Case Study of Jelezovac–Sunčani Breg Informal Settlement, Belgrade. Nano, Bio Green Technologies for a Sustainable Future, SGEM Scientific Papers DataBase. Volume 14/2: Green building technologies and materials, Green design and sustainable architecture, pp 581-588, ISBN 9786197105100; ISSN 1314-2704 DOI:

10.5593/SGEM2014/B62/S27.075; hi-index 3 in Thomson Reuters, hi-index 5 In Scopus
<http://sgem.org/sgemlib/spip.php?article5193>

2. **Mitrović B**, Antonić B, The Chances for Achieving Urban Social Cohesion: Case Study of Belgrade Informal Settlement as a Pilot Project for New Social Housing. Nano, Bio Green Technologies for a Sustainable Future, SGEM Scientific Papers DataBase. Volume 14/2 Green building technologies and materials, Green design and sustainable architecture, pp 675-682, ISBN 9786197105100; ISSN 1314-2704, DOI: 10.5593/SGEM2014/B62/S27.087; hi-index 3 in Thomson Reuters, hi-index 5 In Scopus
<http://sgem.org/sgemlib/spip.php?article5205>

Категорија **M24**:

1. **Mitrović B**, Mitković P., Mitković M., Djurić J.: Perspective of sustainable social development of public services in Kuršumlija municipality, *Facta universitatis - series: Architecture and Civil Engineering*, vol. 14, no. 3, 2016 (ISSN 0354-4605 (Print), ISSN 2406-0860 (Online)).

Категорија **M72**:

2. **Митровић Б.** (2003). Методолошке основе планирања друштвене инфраструктуре у урбанистичком и просторном планирању на примеру основног образовања, примарне здравствене заштите и дечје заштите, Магистарска теза: Архитектонски факултет, Београд

Категорија **M14**:

Митровић Б. (2006) .Град социјалне равнотеже, у: Милић В., Ђокић В. (ур.): “Престоница Београд“, Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Berlage Institute, Rotterdam, Fakultat fur Architektur der RWTH Aachen, 2006.

Категорија **M44**:

1. **Mitrovic B**, Ralevic M., Antonic B. (2014) : Integrating Illegal Housing into the Urban Development in Belgrade in the context of Global Trends, Methodological and Regulatory Framework pp. 53-68, in Mako V., Lojanica, V., Božović Stamenović R. (eds.) Housing Development in Serbia in the Context of Globalization and Integrations, Vol.3: Strategies and Models, Faculty of Architecture, University of Belgrade ISBN 978-86-7924-134-4
2. **Mitrovic B**, Ralevic M., Antonic B. (2014): The Challenges of Housing Regulation in Serbian Legislation: Towards European Context and Best Practices, 167-177 in Mako V., Lojanica, V., Božović Stamenović R. (eds.) Housing Development in Serbia in the Context of Globalization and Integrations, Vol. 3: Strategies and Models, Faculty of Architecture, University of Belgrade ISBN 978-86-7924-134-4
3. **Ralevic M.**, Mitrovic B. (2012) Globalization Trends Of Housing In Serbia, pp 53- 64 in Mako V., Lojanica, V., Božović Stamenović R. (eds.) Housing Development in Serbia in the Context of Globalization and Integrations, Vol. 2, Methods and Tendencies, Faculty of Architecture, University of Belgrade ISBN 978-86-7924-092-7
4. Бајић-Брковић М., **Митровић Б** (2004). Примена Интернета у планирању одрживог развоја, у: Спасић Н., (ур.): “Одрживи просторни, урбани и рурални развој Србије”, ИАУС, Београд
5. Бајић-Брковић М., **Митровић Б** (2003). Информатичко - комуникациона инфраструктура као подршка урбанистичком планирању у Србији: стање и

перспективе; у: Спасић Н., (ур.): „Развој, просторно уређење и коришћење магистралних инфраструктурних коридора у Србији”, ИАУС, Београд

6. **Митровић Б.** (2004). Позиција региона у систему урбанистичког и просторног планирања и у систему планирања друштвене инфраструктуре - стање и перспективе, у: Ралевић М. (ур.): „Регионализација простора Србије - стратешки пут укључења у европске интеграционе процесе“, АФ, Београд
7. **Митровић Б.** (1999). Прилог унапређењу методологије планирања друштвене инфраструктуре у функцији управљања развојем града, у: Бајић - Брковић М.(ур.): Одрживост и град, АФ, Београд

Категорија **M51:**

1. Ољача М, Ољача С, Ковачевић Д, Ружичић Ј, Пајић М, **Митровић Б**, Ралевић М, Радосављевић У. (2007). Уређење, коришћење и заштита пољопривредног земљишта општине УБ, Пољопривредна техника, вол. 32, бр. 4, стр. 11-23, Пољопривредни факултет, Београд. ISSN 0554 5587, <http://scindeks.nb.rs>
2. Ољача М, Ољача С, Радивојевић Глигоревић К., Пајић М, **Митровић Б**, Ралевић М, Радосављевић У. (2009). Уређење, коришћење и мере заштите пољопривредног земљишта општине Косјерић, Пољопривредна техника, вол. 34, број 4, стр. 83-94, Пољопривредни факултет, Београд, ISSN 0554 5587, <http://scindeks.nb.rs>
3. **Митровић Б**, (2011). (Не)одрживо локално планирање у чељустима транзиције: судбина спортских и рекреативних површина у пракси планирања у Београду, Наука + Пракса, Грађевинско-архитектонски факултет Ниш
4. **Митровић Б**, (2011). Прилог истраживању критеријума и индикатора развоја јавних служби у сеоским подручјима у Србији, Наука + Пракса, Грађевинско-архитектонски факултет Ниш,
5. Ољача М, Ољача С, Ковачевић Д, Ружичић Ј, Пајић М, **Митровић Б**, Ралевић М (2011). Општина Куршумлија - уређење, проблеми коришћења и мере заштите пољопривредног земљишта, Пољопривредна техника, vol. 36, br. 4, str. 57-65, Пољопривредни факултет, Београд.
6. Ољача М, Ољача С, Ковачевић Д, Ружичић Ј, Пајић М, **Митровић Б**, Ралевић М (2011). Уређење, коришћење и мере заштите пољопривредног земљишта општине Бојник, Пољопривредна техника, vol. 36, br. 4, str. 67-76, Пољопривредни факултет, Београд.

Категорија **M33:**

1. Simeunčević Radulović S., **Mitrovic B.** (2016): The Role Of Cognitive-Cultural Economy In City's Global Positioning, Proceedings of 3rd International Academic Conference on Places and Technologies / Places & Technologies Faculty of Architecture, Belgrade
2. **Mitrovic B.** Antonic B. (2015): The Possibilities of the Application of the Concept of Healthy City in Illegal Settlements in Serbia, pp 266-271 Proceedings of 2nd International Academic Conference on Places and Technologies/Places& Technologies, Nova Gorica, Slovenia ISBN978-961-6823-68-5
3. **Mitrovic B.** Ralevic M., Antonic B. (2014): The Illegal Settlements in Belgrade vs. Taming City Growth: Case Study of Belgrade pp71-77, Proceedings of the First International Academic Conference on Places and Technologies / Places & Technologies 2014 (M33), Faculty of Architecture, Belgrade, ISBN 9788679241146, Srbija

http://placesandtechnologies.eu/PLACES%20AND%20TECHNOLOGIES_Conference%20proceedings_Small.pdf

4. **Mitrovic B.** Ralevic M., Antonic B. (2014): Urban Development in Belgrade in the Context of Global Trends: Chances of Illegal Housing Integration, pp 1051- 1058. Proceedings of the First International Academic Conference on Places and Technologies / Places & Technologies (M33), 2014, Faculty of Architecture, Belgrade, ISBN 9788679241146, Srbija
http://placesandtechnologies.eu/PLACES%20AND%20TECHNOLOGIES_Conference%20proceedings_Small.pdf
5. Антонић Б., **Митровић Б.**, Ралевић М. (2014): Глобална одрживост и српско становање: анализа главних докумената одрживог развоја у циљу унапређења законодавне и стратешке основе становања у Србији, стр. 47-54, Зборник радова: Планирање простора, урбанизам и изградња, комплементарни закони и реиндустријализација, Међународни научно-стручни скуп Летња школа урбанизма 2014. ISBN 978-86- 84275-31-0
6. Антонић Б., **Митровић Б.**, Ралевић М. (2014): Више /мање породично становање у Србији: где је средина? Стр. 17-30 Зборник радова: Планирање простора, урбанизам и изградња, комплементарни закони и реиндустријализација, Међународни научно-стручни скуп Летња школа урбанизма 2014. ISBN 978-86-84275-31-0
7. Антонић Б., **Митровић Б.**, Ралевић М., Симеунчевић С., Божовић Р., Бегановић Џ. (2014): Реиндустријализација Србије између илузије, стварности и савремених токова развоја, стр. 191-206. Зборник радова: Планирање простора, урбанизам и изградња, комплементарни закони и реиндустријализација, Међународни научно-стручни скуп Летња школа урбанизма 2014. ISBN 978-86-84275-31-0
8. **Митровић Б.** Ралевић М. Антонић Б. (2013): Транзиција и њен утицај на урбанистичко планирање у области становања: Правила, њихова примена и сагледавање изазова на примеру Правилника о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу, Међународни научно-стручни скуп ЛЕТЊА ШКОЛА УРБАНИЗМА 2013. са зборником радова: НОВИ И АКТУЕЛНИ ЗАКони О УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА И ЊИХОВО СПРОВОЂЕЊЕ, стр. 3-12, Удружење урбаниста Србије и Републички геодетски завод ISBN 978-86-84275-29-7
9. **Митровић Б.** Ралевић М. Антонић Б. (2013): Урбанистичка димензија социјалног становања у транзиционој Србији: Између европских узора и домаћег законодавног и стратешког оквира, Међународни научно-стручни скуп ЛЕТЊА ШКОЛА УРБАНИЗМА 2013. са зборником радова: НОВИ И АКТУЕЛНИ ЗАКони О УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА И ЊИХОВО СПРОВОЂЕЊЕ, стр. 117-128, Удружење урбаниста Србије и Републички геодетски завод ISBN 978-86-84275-29-8
10. **Mitrovic B.** Antonic B. (2013): Urban Accessibility as an Instrument for Social Housing Planning: Case of Belgrade, International Conference SUSTAINABLE URBAN & TRANSPORT PLANNING (SUTP) 2013, United Nations Development Programme (UNDP) Serbia, pp 233-245 ISBN 978-86-7728-201-1
11. **Mitrovic B.** Antonic B. (2013): Land Use Planning and Transport Planning in Sinergy to Upgrade Informal Settlements: Case of Belgrade, Serbia, International Conference SUSTAINABLE URBAN & TRANSPORT PLANNING (SUTP) 2013, United Nations Development Programme (UNDP) Serbia, pp 222-232 ISBN 978-86-7728-201-2

12. **Mitrovic B.** Antonic B. (2013): The Taming of the Shrew: Coping with Illegal Settlements in Belgrade, Serbia, 18th International Conference on Urban Planning and Regional Development in the Information Society REAL CORP 2013: PLANNING TIMES, CORP Competence Center of Urban and Regional Planning, Schwechat ISBN 978-3-9503110-4-4
13. **Mitrovic B.** Antonic B. (2013): The Beauty or the Beast? Can Illegal Housing Tackle the Problem of Social Integration and Social Housing?, 18th International Conference on Urban Planning and Regional Development in the Information Society REAL CORP 2013: PLANNING TIMES, CORP Competence Center of Urban and Regional Planning, Schwechat ISBN 978-3-9503110-4-4
14. **Mitrovic B.**, Simeunčević Radulović S. (2012): (Un)sustainable local planning in the jaws of transition: the destiny of sports and recreational areas in planning practice in Belgrade, Proceedings of the conference New Urbanity: Cities vs. Global Challenges, STRAND, Belgrade ISBN: 978-3-9503110-3-7 (Print)
15. Simeunčević Radulović S., **Mitrovic B.** (2012): Reliance on local identity for enhancement of city, Proceedings of the conference New Urbanity: Cities vs. Global Challenges, STRAND, Belgrade ISBN: 978-3-9503110-3-7 (Print)
16. Simeunčević Radulović S., **Mitrovic B.** (2012): Improvement of City Competitiveness by Re-Mixing of Inner Strengths, Proceedings REAL CORP 2012 conference, Vienna ISBN: 978-3-9503110-2-0 (CD-ROM); ISBN: 978-3-9503110-3-7 (Print)
17. **Mitrovic B.**, Simeunčević Radulović S. (2012): Livability and Social Integration vs. Economic Crisis and Trends of Transition: Case Study of Local Planning in Belgrade, Proceedings REAL CORP 2012 conference, Vienna ISBN: 978-3-9503110-2-0 (CD-ROM); ISBN: 978-3-9503110-3-7 (Print)
18. **Mitrovic B.**, Simeunčević Radulović S. (2011): Management of rapid growth in the rift between the principles of sustainability, market requirements and strategic planning - the possible approaches to local planning of National park Kopaonik area, Proceedings REAL CORP 2011 conference, Essen.
19. Simeunčević Radulović S., **Mitrovic B.** (2011): Enhancing Competitiveness of Serbian Medium-Sized Cities in Global Urban Networks, Proceedings REAL CORP 2011 conference, Essen.
20. **Mitrovic B.** (2004): Measuring relation between technical and social infrastructure, International Summer Academy on Technology Studies 2004., Papers and proceedings, Graz, Austria
21. **Mitrovic B.** (2003): Прилог унапређењу методологије планирања јавних служби”, у Зборнику радова: ИНДИС 2003 - Девог националног и Трећег међународног научног скупа, Нови Сад
22. **Mitrovic B.** Јовановић В. (2003): Планирање друштвене инфраструктуре у Србији - стање и перспективе” у Зборнику радова: ИНДИС 2003 - Девог националног и Трећег међународног научног скупа, Нови Сад
23. **Mitrovic B.** Ђокић В. (2002): Могући утицаји концепта планирања друштвене инфраструктуре на регионалном нивоу на развој сеоских подручја, коаутор са др Зборник радова Лјетње школе урбанизма - Бања Врућица-Шипово, Урбанистички завод Републике Српске, Бања Лука ISBN 99938-684-0-X
24. Ђокић В., **Mitrovic B.** (2002): Контекстуални услови формирања градског трга у градовима Србији, В. Ђокић, Зборник радова Лјетње школе урбанизма - Бања Врућица-Шипово, Бања Лука, Урбанистички завод Републике Српске, Бањалука ISBN 99938-684-0-X

25. Đokić V., Đokić, L. **Mitrovic B.**, Milić V.A (1996): Planning places whole; koautor sa.:; International conference Architecture and urbanism at the turn of the 3rd millennium"; Beograd

Категорија **M34**:

1. **Mitrovic B.** Antonic B. (2015): The Possibilities of the Application of the Concept of Healthy City in Illegal Settlements in Serbia, pp 266-271 Book of Abstracts, 2nd International Academic Conference on Places and Technologies/Places& Technologies, Nova Gorica, Slovenia ISBN978-961-6823-67-8
2. Simeunčević Radulović S., **Mitrovic B.**, Ralevic M. (2012) Informal Growth Of Housing In Belgrade Under The Impact Of Transition To Global Economy, Book of abstracts "Cities To Be Tamed? Standards and alternatives in the spatial transformation of the urban South" International Conference 2012, pp 72-73, Politecnico di Milano, Dipartimento di Architettura e Pianificazione, Milan, Italy
3. **Mitrovic B.**, Simeunčević Radulović S. (2012): (Un)Sustainable Local Planning In The Jaws Of Transition: The Destiny Of Sports And Recreational Areas In Planning Practice In Belgrade, in: Bogdanovic R. (ed.) Book of abstracts, pp. 37, ISBN 978-86-89111-00-2 Publisher: STRAND – Sustainable Urban Society association
4. Simeunčević Radulović S. **Mitrovic B.**, (2012): Reliance On Local Identity For Enhancement Of City Competitiveness, in: Bogdanovic R. (ed.) Book of abstracts, pp. 24 , ISBN 978-86-89111-00-2 Publisher: STRAND – Sustainable Urban Society association

Некатегорисани међународни научни часопис:

1. Simeunčević Radulović S., Mitrovic B., Ralevic M. (2012) Informal Growth Of Housing In Belgrade Under The Impact Of Transition To Global Economy Planum - The Journal of Urbanism, ISSN 1723-0993, Planum Association, Istituto Nazionale di Urbanistica, Italy, (ISSN 1723-0993) <http://www.planum.net/download/conference-proceedings-cities-to-be-tamed>

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија констатује да је дисертација написана у складу са одабраном темом, и да су структура дисертације, проблем и предмет истраживања, примењени научни методи и научне хипотезе у складу са пријавом теме за коју је Универзитет у Београду дао сагласност. Дисертација задовољава научне критеријуме, како у погледу квалитета и научне аргументације, тако и у погледу остварених резултата, научних доприноса и применљивости за будућа истраживања.

Дисертација пружа допринос ужој научној области урбанизам и просторно планирање кроз формирање оригиналне методологије за истраживање и планирање просторног развоја јавних служби, верификовани планерски модел и методолошке иновације чија примена у пракси је могућа и пожељна у специфичним транзиционим друштвено-економским условима у Србији, као и сличним условима у југоисточној Европи. Кандидаткиња има потребне способности за научно-истраживачки рад с обзиром на досадашње научно-истраживачко искуство, које подразумева рад на самој дисертацији, рад на научно-истраживачким пројектима, рад на магистарској тези (М 72)

као и број научних радова из области планирања јавних служби, урбанистичког и просторног планирања, области одрживог развоја градова и територија, пре свега оних у међународним научним часописима (М24), међународним (М14) и националним монографијама (М44), националним научним часописима (М51) и међународним конференцијама (М33). У том смислу, Комисија предлаже Наставно-научном већу Архитектонског факултета да се докторска дисертација под називом **„Унапређење концепта планирања просторног развоја јавних служби у Србији у складу са принципима одрживог развоја“**, кандидаткиње мр Бисерке Ч. Митровић, дипл. инж. арх, прихвати, изложи на увид јавности и упути на коначно усвајање Већу научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду.

У Београду, маја 2016. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Владан Ђокић, редовни професор, ментор
Универзитет у Београду, Архитектонски факултет

Проф. др Марија Маруна, ванредни професор
Универзитет у Београду, Архитектонски факултет

Проф. др Сретен Вујовић, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет